

Uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie 2021 – 2024

Inleiding

Een sterke lokale economie is voor Oostzaan van groot belang. We willen een vitaal, veerkrachtig en innovatief ondernemersklimaat. We staan open voor nieuwe ideeën en (maatschappelijk) ondernemerschap. We werken voortdurend aan de ontwikkeling van de lokale economie en de werkgelegenheid, ook in de sectoren recreatie en toerisme. Daarom is in 2018 een agenda Toerisme Oostzaan 2018-2022 vastgesteld. In de agenda zijn zeven kansrijke thema's en acties benoemd die recreatie en toerisme versterken, te weten:

1. Samenwerken met de regio
2. Verblijfsaccommodaties
3. Fietsrecreatie
4. Waterrecreatie
5. Marketing en promotie
6. Cultuur, natuur en historie
7. Lokale samenwerking

Coronacrisis

Een concrete uitwerking van de Agenda Toerisme in een meerjarig uitvoeringsprogramma, met een planning en inzet van middelen ontbrak echter nog.

In februari 2020 zorgt COVID-19 voor een wereldwijde pandemie, met ook enorme gevolgen voor de (internationale) bezoekerseconomie. Tijdens de lockdowns zijn horecagelegenheden en winkels dicht of kunnen door de anderhalve-meter maatregelen veel minder gasten ontvangen. De kamers bij vakantieverblijven bleven leeg, evenementen werden geannuleerd. Aan de andere kant willen mensen door de beperkte mogelijkheden juist naar buiten om te wandelen, fietsen en varen.

Zeker nu mensen nog steeds vanuit huis werken is de druk op recreatieve voorzieningen vlakbij huis toegenomen. Denk hierbij aan korte(re) ommetjes, grasveldjes om buiten te sporten, bankjes om te picknicken. Juist voor dergelijke activiteiten biedt Oostzaan prima mogelijkheden. De recreatieve druk op het Twiske neemt echter toe. In het voorjaar '20 kwamen zo veel mensen met de auto naar het Twiske, dat de parkeerterreinen afgesloten moesten worden. Ook ontdekken steeds meer mensen ontdekken het buitengebied van Oostzaan. Op mooie dagen is het een wirwar van wandelaars, e-bikes, racefietsen, scooters en auto's door het dorp richting De Haal, De Heul, Stationsstraat en verder. Daar ontstaan soms onwenselijke situaties.

Nog steeds is het coronavirus niet onder controle, waardoor het werken aan herstel van de sector nog niet op volle toeren opgestart kan worden. In dat licht is de reikwijdte van het uitvoeringsprogramma verlengd tot en met 2024.

Door de toenemende behoefte aan recreatie in de nabije omgeving, zal ook 'wandelen' als thema in dit uitvoeringsprogramma worden meegenomen, net als sturingsinstrumenten om regie te blijven voeren op de recreatieve druk.

Doelgroepen

Oostzaan richt zich op doelgroepen die passen bij de kernwaarden en mogelijkheden van Oostzaan: groen, waterrijk en landelijk:

- Inwoners uit de regio Zaanstreek-Waterland en Amsterdam gericht op dagrecreatie
- De binnenlandse recreatieve bezoeker
- Verblijfstoeristen in de bredere regio
- De zelfstandig reizende internationale toerist

Doelen en resultaten

Recreatie en toerisme dragen bij aan de economische vitaliteit en werkgelegenheid van Oostzaan. Bestaande voorzieningen in de gemeente kunnen zo blijven bestaan of zelfs uitgebreid worden. Bezoekers zorgen voor meer levendigheid in het dorp. Belangrijk is om de balans te bewaken tussen de leefomgeving en de reuring die bezoekers brengen. In de beoordeling van initiatieven zijn de Natura 2000-wetgeving en de provinciale verordening over Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) leidend.

De komende jaren wordt ingezet op onderstaande doelen:

1. Stimuleren van kleinschalige toerisme en recreatie dat past bij de schaal en omvang van Oostzaan;
2. Aantrekken van (herhaal)bezoekers met interesse in fietsen, wandelen, natuur en cultuur;
3. Bevorderen van stille en duurzame waterrecreatie;
4. Verbreden van het (cultuur/historisch/leisure) aanbod met een focus op stille, duurzame recreatie;
5. Eenduidig positioneren van regio Zaanstreek-Waterland, de bezoeker ziet immers geen gemeentegrenzen;
6. Benutten van recreatieve/toeristische kansen van projecten die vanuit de MRA worden geïnitieerd.

In de uitwerking zal samengewerkt worden met de gemeenten uit de regio Zaanstreek-Waterland/Laag Holland, de Metropoolregio Amsterdam, recreatieschap Twiske-Waterland, Recreatie Noord-Holland, provincie Noord-Holland en diverse stakeholders uit dit werkgebied.

Uitwerking van het uitvoeringsprogramma 2021-2024

De gedetailleerde uitwerking van het uitvoeringsprogramma in thema's, speerpunten en activiteiten is weergegeven in bijlage 1.

Het programma is per thema gerangschikt, verder onderverdeeld in speerpunten en activiteiten. Het derde thema "fietsrecreatie" is verbreed met wandelen. Thema 'beleidsontwikkeling' is aan het programma toegevoegd. In het programma is aangegeven wie verantwoordelijk is, wie de samenwerkingspartners zijn en wat de inzet van middelen (in geld en uren) is. Tot slot is een tijdsplanning opgenomen van de diverse acties.

Uitgevoerde activiteiten in 2018-2020

De afgelopen drie jaar is als voorloper op het uitvoeringsprogramma gewerkt aan diverse thema's van de Agenda Toerisme Oostzaan.

- In 2018 is de historisch recreatieve wandel/fietsroute Oostzaan ontwikkeld in samenwerking met de Oudheidkamer en de Fietsersbond. De folder is verspreid onder de diverse toeristische aanbieders. In 2020 is de route geactualiseerd en de folder herdrukt.
- In 2018 is Platform Toerisme Oostzaan opgericht. Er zijn vijf bijeenkomsten georganiseerd, om informatie te delen, kennis te vergroten, inspiratie op te doen en product- en arrangementontwikkeling te stimuleren bij/tussen recreatieve/toeristische ondernemers en stakeholders uit Oostzaan. De voorzitter van het platform toerisme is in 2020 gestopt. Een nieuwe trekker/aanjager is nog niet gevonden.
- Sinds juli 2019 is Oostzaan aangesloten bij promotieorganisatie Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH). Oostzaan profiteert van de gebiedsgerichte marketing en promotie van Laag Holland, zowel digitaal als in fysieke middelen. Het Twiske, het Oostzanerveld, het aanbod en vele recreatieve ondernemers zijn meegenomen in de promotiecampagnes over het gebied Laag Holland.

- De lokale website www.inoostzaan.nl is in 2019 opgezet en geïntegreerd in de regionale website www.laagholland.com, het natuur-, cultureel- en verblijfsaanbod en recreatiemogelijkheden van Oostzaan zijn opgehaald en ingevoerd op deze website. Zo is Oostzaan beter zichtbaar en vindbaar in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en daarbuiten.
- In mei 2020 is het Toeristisch Overstap Punt (TOP) in het Twiske geplaatst. Op de panelen staat informatie over de streek, fietsen, wandelen, varen. Digitaal is deze TOP opgenomen op de website www.toproutenetwerk.nl en gelinkt aan de regionale en lokale toeristische websites.
- Het MRA ontwikkelkader verblijfsaccommodaties is in augustus 2020 door het college Oostzaan vastgesteld.
- De samenwerking binnen de MRA en regio Zaanstreek-Waterland is versterkt, hetgeen onder andere heeft geresulteerd in een cultuur/landschapsfietsroute en toewijzing van regiobudget aan activiteiten gericht op het landelijke NBTC-themajaar 'Ode aan het Landschap 2021'. Ook wordt in 2021 een gezamenlijke visie waterrecreatie opgesteld en zijn er middelen gereserveerd voor realiseren van kansen of oplossen van eenvoudige knelpunten.

Regionale en provinciale activiteiten

Gemeente Oostzaan is als netwerkpartner verbonden aan de regio Zaanstreek-Waterland, de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en provincie Noord-Holland. Daarnaast is gemeente Oostzaan door de samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland ook aangesloten bij netwerkorganisaties en belangenorganisaties binnen de recreatieve- en toeristische branche zoals Kennis Netwerk Destinatie Nederland, NBTC en stichting Citymarketing Netwerk Nederland.

Diverse studies, onderzoeken, strategische visies en projecten met raakvlakken voor recreatie & toerisme worden jaarlijks opgesteld en uitgevoerd. Nieuwe kansen en mogelijkheden kunnen daaruit aandienen, zoals bijvoorbeeld de Corridorstudie Amsterdam-Hoorn met ideeën over een nieuw (snel)fietspad. Zodra dergelijke plannen concreter worden, gaan wij daarop acteren.

De verwachting is dat om deze kansen te kunnen benutten bepaalde bedragen nodig zijn die nu niet begroot zijn.

Beleidsmatige context van de recreatieve en toeristische koers

Gemeente Oostzaan heeft diverse visies en nota's opgesteld die richtinggevend zijn voor de recreatieve en toeristische ontwikkeling in Oostzaan. Ook moet rekening gehouden worden met het geldend provinciaal en landelijk beleid. De opsomming van de relevante beleidskaders staan vermeld in bijlage 2.

Beheersinstrumenten recreatieve druk

In bijlage 3 staat weergegeven welke beheersinstrumenten ingezet worden om de recreatieve druk in balans te houden met de leefomgeving Oostzaan.

Financieel overzicht

De geraamde jaarlijkse middelen van het Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme zijn in onderstaand overzicht over de periode 2021-2024 opgenomen.

Exploitatiekosten

Vanaf 2021 is een structureel budget nodig van € 25.000,- per jaar, om recreatie en toerisme in en naar Oostzaan te versterken. Dit budget dekt de jaarlijkse exploitatiekosten.

Meerjaren begroting Toerisme & Recreatie Oostzaan

Nummer	Thema	2021	2022	2023	2024
1	Samenwerken met de regio	0	0	0	0
2	Verblijfsaccommodaties	0	0	0	0
3	Fietsrecreatie	1.500	1.500	1.500	1.500
4	Waterrecreatie		1.500	1.500	1.500
5	Marketing en promotie	16.000	17.000	17.000	17.500
6	Cultuur, natuur en historie	7.000	2.000	2.000	2.000
7	Lokale samenwerking	500	500	500	500
8	Beleidsontwikkeling	0	2.500	2.500	2.000
	Budget totaal	25.000	25.000	25.000	25.000

Naast de jaarlijkse exploitatiebijdrage wordt er aangehaakt op middelen van externe partijen om regionaal recreatie en toerisme te stimuleren en versterken. Denk hierbij aan:

- Vervoerregio Amsterdam (VRA)
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Regiogelden Zaanstreek-Waterland (voormalige SRA-gelden)
- Recreatieschap Twiske-Waterland (TW)
- Recreatie Noord-Holland (RNH)
- Provincie Noord-Holland (PNH)
- Hoogheemraadschap Hollands Noorder-Kwartier (HHNK)

Investeringskosten

Daarnaast zijn investeringen gewenst om een duurzame impuls te geven aan het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme. Deze zijn gericht op het uitbreiden en/of verbeteren van basisvoorzieningen langs recreatieve wandel-, fiets- en vaarroutes, denk hierbij aan bankjes, picknickplekken, uitkijkpunten, (kano)afstapplaatsen. De historische/recreatieve fiets/wandelroute Oostzaan is nu nog niet voorzien van informatieborden ter plaatse. Dit zou een fysieke versterking zijn van deze route.

Voor een succesvolle aanvraag van subsidies waterrecreatie van de provincie Noord-Holland zijn altijd ook eigen middelen noodzakelijk. Tot slot kan de aantrekkingskracht van het dorp versterkt worden door toevoeging van aantrekkelijk aanbod. De kerk in Oostzaan zou hiervoor geschikt zijn als informatiepunt en uitkijktoren.

Samenvattend zijn onderstaande investeringen gewenst:

Investeringsplan Toerisme & Recreatie 2021-2024

Rustplekken/uitkijkpunten langs fiets-wandelroutes	€ 45.000	(6 plekken x 7.500 per plek)
Kano-steigers/uitstapplekken Oostzanerveld	€ 20.000	(2 plekken x 10.000 per plek)
Informatievoorziening Oostzanerveld	€ 5.000	
Informatieborden bij historische plekken	€ 10.000	(10 borden x 1.000 per bord)
Bijdragen aan verbeteringen waterrecreatie	<u>€ 20.000</u>	(stelpost - aanvulling subsidies Provincie NH)
Totaal investering	€ 100.000	

Voor de afschrijvingstermijnen van genoemde voorzieningen wordt het afschrijvingsbeleid gehanteerd: Voor straatmeubilair en steigers is dat 10 jaar. De kapitaallasten zijn dan € 11.132,65 per jaar.

Bijlage 1

Legenda van afkortingen stakeholders op alfabetische volgorde:

A&P	=	Amsterdam & Partners
BTLH	=	Bureau Toerisme Laag Holland
FB	=	Fietzersbond
HHNK	=	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
LNH	=	Landschap Noord-Holland
MRA	=	gemeenten Metropoolregio Amsterdam
ODIJ	=	ODIJmond
PNH	=	Provincie Noord-Holland
PTO	=	Platform Toerisme Oostzaan
RNH	=	Recreatie Noord-Holland
SBB	=	Staatsbosbeheer
SMZ	=	Stichting Marketing Zaanstreek
TW	=	Recreatieschap Twiske-Waterland
VOZ	=	Vrienden van het Oostzanerveld
VRA	=	Vervoerregio Amsterdam
ZaWa	=	gemeenten Zaanstreek Waterland

Het Uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie is nu nog weergegeven in een apart Exceldocument (*Bijlage 1 onderdeel van Uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie 2021-2024*). Na besluitvorming college, kan indien gewenst het in samengevoegd bestand aan de raad worden aangeboden.

Bijlage 2

Beleidsmatig kader voor toerisme & recreatie

Gemeente Oostzaan

Collegeprogramma 2018-2022 'Daadkrachtig aan de slag voor Oostzaan'
Omgevingsvisie Oostzaan (concept)
Structuurvisie 2025
Groenstructuurvisie 2027
Masterplan Oostzanerveld 2020
Concept woonvisie 2021-2030
Nota Grondbeleid 2013

Regionaal

Economische Visie & Agenda Zaanstreek-Waterland 2018-2022
Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025
MRA Verstedelijkingsstrategie (concept)
Ambitiedocument 2020 Recreatieschap Twiske-Waterland

Provinciaal

Omgevingsverordening NH2020 (inclusief Bijzonder Provinciaal Landschap)
Visie op waterrecreatie in Noord-Holland 2030
Visie recreatie & toerisme (concept)
Interbestuurlijk Programma (IPB) – Vitaal Platteland

Landelijk

Natuurregelgeving – Natura 2000 gebieden en Natuurnetwerk Nederland
Perspectief bestemming Nederland 2030 (NBTC)

Bijlage 3

Beheersinstrumenten recreatieve druk

De verwachting is een toename in de recreatiedruk van 35% tot 2040 (Zie Ambitiedocument Recreatieschap Twiske- Waterland, 2020), voornamelijk door groei van de omliggende steden. Een toenemende druk op recreatie in de natuurgebieden betekent ook een toename in geluid, vervuiling en andere schadelijke factoren voor de natuur. Het is dan ook van belang dat er een balans gewaarborgd wordt tussen de natuur en recreatie. Het sturen en managen van recreanten zal hierin centraal staan.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur heeft in 2019 het rapport *“Waardevol Toerisme onze leefomgeving verdient het”* opgesteld. Daarin stellen ze dat er vijf beheersinstrumenten ingezet kan worden om recreanten te sturen.

1. Bezoek aan een bestemming

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door voorafgaand aan de komst van bezoekers de marketing te optimaliseren en de bereikbaarheid te vergroten of juist te verminderen.

2. Toegang en voorzieningengebruik ter plaatse

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door instrumenten in te zetten die sturen op de toegang en het gebruik van voorzieningen bij de bestemming. Het gaat hier om het spreiden van recreanten in tijd en ruimte.

3. Gedrag van bezoekers

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door het gedrag van de bezoeker ter plaatse te sturen door middel van verleiding, handhaving & toezicht en bewustwording & voorlichting.

4. Faciliteiten voor recreatie vergroten of verkleinen

De fysieke draagkracht op de plaats van een recreatieve bestemming kan worden vergroot door de faciliteiten voor recreanten uit te breiden of van een betere kwaliteit te maken. Ook het tegenovergestelde is mogelijk: het reguleren van de groei of het beperken van de capaciteit.

5. Compensatie van bewoners

De sociale draagkracht op de plaats van een recreatieve bestemming kan worden beïnvloed door bewoners te compenseren voor de druk die zij ondervinden van recreatie, of hen te betrekken en zeggenschap te geven bij plannen en maatregelen.

Voor gemeente Oostzaan zouden de vijf instrumenten als volgt toegepast kunnen worden:

1. Bezoek aan een bestemming

Via marketing worden recreanten gestimuleerd recreatieve locaties te bezoeken die meer in het bebouwde gebied en verder van de beschermde natuur liggen. Bijvoorbeeld via digitale kaarten met fietsroutes waarin meer opties staan ook buiten de Natura 2000 gebieden. Of vaarwegen om de beschermde natuurgebieden heen.

2. Toegang en voorzieningengebruik ter plaatse

Real time informatie over de huidige drukte op een locatie, of borden die mogelijke alternatieven aanwijzen kunnen de drukte op een specifieke locatie verminderen. Denk bijvoorbeeld aan borden die alternatieve wandelroutes, zwemlocaties of vaarroutes aanwijzen.

3. Gedrag van bezoekers

Het gedrag van bezoekers kan beïnvloed worden door verleiding of handhaving. In het Oostzanerveld kunnen borden geplaatst worden waarop groot staat aangegeven dat het weidevogelleefgebied is, en dat hardvaren onwenselijk is. Barbecue locaties, picknicktafels en afgesloten losloopvelden voor honden kunnen geplaatst worden op locaties waar recreanten gewenst zijn, als een vorm van verleiding. Gelijk aan het Natura 2000 beheerplan, het Ambitiedocument Recreatieschap Twiske-Waterland en zoals beschreven in het Masterplan Oostzanerveld zou er dus een zonering gemaakt kunnen worden binnen het Oostzanerveld. Hierin worden de gevoelige delen van het gebied beter beschermd en wordt het voor het publiek duidelijker welke de hoofdvaarroutes zijn door het gebied.

4. Faciliteiten voor recreatie vergroten of verkleinen

Het belangrijkste hier is het vormen van recreatieve voorzieningen waar recreanten gewenst zijn, in dit geval verder van de beschermde natuur. Het bebouwde deel van Oostzaan is op heden nog beperkt in zijn kleinschalige recreatieve aanbod. Wandelpaden, parken, losloopplaatsen voor honden, picknick en barbecueplaatsen en “hubs” (Een 'knooppunt' waar diverse bewegwijzerde en onbewegwijzerde fiets- en wandelroutes samenkomen) zijn opties die ontwikkeld kunnen worden binnen de bebouwde omgeving om recreanten weg te lokken van de beschermde natuur. Om de toestroom aan recreanten beter op te vangen kan onderzocht worden of wegen omgevormd kunnen worden tot “auto- te gast” wegen of tot een eenrichtingsverkeer-route.

5. Compensatie van bewoners

Het betrekken van bewoners bij de ontwikkeling van recreatieve voorzieningen is belangrijk. Zij zijn dan ook medegebruikers van de recreatieve en toeristische voorzieningen. Samen kan bekeken worden welke andere compenserende maatregelen, activiteiten en voorzieningen ontwikkeld zou kunnen worden voor de toenemende recreatieve druk. Agrariërs zouden de optie kunnen krijgen een deel van hun land om te vormen tot natuur en ten compensatie zouden zij een nieuwe recreatieve activiteit kunnen realiseren zoals een Bed & Breakfast waar zij alternatieve inkomsten uit kunnen halen.